

مركز جهانی علوم اسلامی
جمهوری اسلامی ایران - قم - ۱۳۵۸

مدرسه عالی فقه و معارف اسلامی

وحيانی بودن قرآن از دیدگاه خاورشناسان

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

در رشته فقه و معارف اسلامی

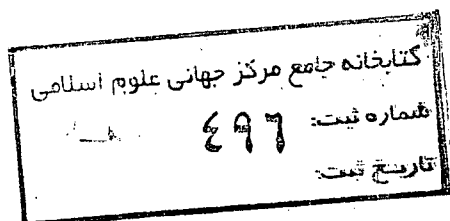
گرایش: قرآن

نگارش: عبد الواحد مطهری

استاد راهنما: حجة الاسلام و المسلمین مجید حیدری فر

استاد مشاور: حجة الاسلام و المسلمین عبد الله حاجی علی لالانی

آذر ۱۳۸۶



❖ مسئولیت مطالب مندرج در این پایان نامه، به عهده‌ی نویسنده می‌باشد.

❖ هرگونه استفاده از این پایان نامه با ذکر منبع، بلا اشکال است و نشر آن در داخل کشور منوط به اخذ مجوز از مرکز جهانی علوم اسلامی می‌باشد.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تقدیر و تشکر:

به یقین یکی از دشوارترین مباحث در حوزه‌ی قرآن‌پژوهی، بررسی و نقد دیدگاه‌های نادرست مستشرقان است؛ به خصوص آن که بعد از پیدایش استشراق علمی، در قرن هجدهم میلادی عموماً آراء و افکار آن‌ها بر فرضیه‌های علمی ساخته شده و در این جهت از مؤیدات درون‌متنی قرآن کریم و شواهد بیرون‌متنی آن (تاریخ) استفاده نموده‌اند. این روند خواهی نخواهی بر دشواری و پیچیدگی موضوع افزوده است.

نوشته‌ی حاضر که این رسالت را بر عهده دارد، نتیجه‌ی تلاش علمی سه جانبه است که پس از تبادل نظرات، میان نویسنده و اساتید محترم راهنما و مشاور به صورت کنونی تنظیم شده است؛ بنابراین نویسنده از هدایت‌های مخلصانه‌ی اساتید محترم، نیز از مقامات مسئول مرکز جهانی علوم اسلامی که این حرکت علمی را پایه‌ریزی نموده‌اند؛ هم‌چنین از دست‌اندرکاران مرکز فرهنگ و معارف قرآن کریم، مسئولان کتابخانه‌ی تخصصی تفسیر و علوم قرآن که منابع مورد استفاده را در اختیارم نهادند سپاسگزارم!

تقدیم و اهداء:

رساله حاضر اهدا می‌شود به اولین سازنده‌ی فرهنگ اسلامی-قرآنی، حضرت محمد امین (ص) و خاندان پاکش که صداقت و خلوصش را اسلام‌ستیزان غربی با اعتراف این چینی: «بگذار او (محمد ص) راه هر چه می‌خواهند بنامند؛ [اما] هیچ امپراتوری با تاج و دیهیم خویش چنین مورد اطاعت واقع نشده است که آن مرد در عبای ساده‌ی دست‌دوخت خود [واقع شده است]»^۱ تصدیق کرده‌اند.

نیز به همه کسانی که در طول تاریخ برای احیا و گسترش این فرهنگ، خالصانه تلاش نموده‌اند و به تمام آن‌هایی که در رشد علمی من مؤثر بوده‌اند؛ به خصوص قرآن‌پژوه جوان درد آشنا، دکتر تقی صادقی (حفظه الله) که نخستین بار مرا با اندیشه‌های قرآن‌ستیزانه‌ی مستشرقان آشنا ساخت و با ابراز احساس تعهد و التزام قلبی و منطقی خود نسبت به فرهنگ خردپذیر اسلامی-قرآنی (که به راستی از ژرفای وجودش و از اعتقاد راسخ او ناشی می‌شد) این شور دینی را در من ایجاد نمود تا این رساله به این قلم نوشته شود و به تمام مدافعان این خط و به پدر و مادرم!

چکیده:

واژه‌ی مستشرق و شرق‌شناس، با قطع نظر از تعریف آکادمیک آن، در حوزه‌ی خاص اسلامی نیز مقوله-ای عام و فراگیر است و خیل عظیم از محققان و نویسندگان غیرمسلمان غربی و شرقی را شامل می‌شود که در ضمن یکی از گروه‌های ذیل دسته‌بندی شود:

۱. کسانی که به منظور تبلیغ آیین مسیحیت، رده‌های غرض‌آلود و ادعاهای دروغین را در مورد اسلام و قرآن کریم تنظیم کرده‌اند.

۲. افرادی که به دلایل گوناگون به ترجمه‌ی متون اسلامی، اعم از قرآن کریم و متون مرتبط با آن، و کتاب‌های حدیثی، فقهی، فلسفی، کلامی و ادبی پرداخته‌اند.

۳. نویسندگان و محققانی که در خصوص قرآن کریم و یکی از زمینه‌های زبان، تاریخ، علوم، تصوف و عرفان، کلام و فقه اسلامی تخصص به دست آورده؛ کتاب‌های علمی-تحقیقی خود را در زمینه‌ی تخصص خود نشر داده‌اند.

گستره‌ی وسیع موضوعات شرق‌شناسی، حجم زیادی از ستیزه‌جویی‌هایی را که به منظور از بین بردن اصالت فرهنگ اسلامی-قرآنی مطرح شده است؛ پوشش می‌دهد. اتهاماتی فراوان از قبیل: وام‌گیری قرآن کریم به عنوان فرهنگ مدون اسلام از منابع دیگر، اشاعه‌ی فرهنگ شرارت‌پیشگی، ترویج اندیشه‌ی بهره‌گیری از زنان، وجود تناقض میان آیات و سوره‌های آن، نداشتن آموزه‌ای جدید و به دردخور جامعه‌ی بشری و داشتن خطاهای ادبی اهم مناقشاتی است که مستشرقان بر مبنای انکار اصالت فرهنگ اسلامی-قرآنی بیان کرده‌اند؛ در حالی که اتقان و اصالت یک فرهنگ، مستلزم آن نیست که از فرهنگ‌های دیگر بهره‌نگیرد؛ بلکه تازگی و درستی یک فرهنگ، در نوع بهره‌بری از فرهنگ‌های دیگر وابسته است. اگر فرهنگی عناصر سالم فرهنگ‌های دیگر را به خود جذب نموده، ارزش‌های موجود خود را نیز بدان تزریق نماید و این دو را چنان ویراسته‌اش سازد که کاملاً چهره و سیمای مخصوص به خود پیدا کند؛ این فرهنگ دارای اصالت و تازگی است.

رابطه‌ی قرآن کریم به عنوان جامع فرهنگ اسلامی، با فرهنگ‌های یهودی، مسیحی، زرتشتی و جاهلی از این نوع است. قرآن کریم معارف عقلانی و خردپذیر فرهنگ‌های عصرش را به خود جذب نموده و آن‌ها را تحت حاکمیت آموزه‌های ناب خودش اصلاح نموده است؛ بدین طریق فرهنگ کاملاً جدیدی ساخته است که سکوت در برابر متجاوزان را جرم می‌داند؛ زیرا که زندگی حق مسلم همه‌ی انسان‌ها است؛ هیچ فرد ستم-پیشه‌ای قدرت ندارد با اعمال ظلم و ستم، جسارت و گستاخی، حق زندگی را از انسان‌های دیگر بگیرد؛ لذاست که در فرهنگ قرآنی برای همه‌ی انسان‌ها - زن و مرد - بدون توجه به ویژگی‌های جنسیتی آن ارزش و اعتبار یکسان متصور است، به نحوی که بشر نادان ارزش‌گذاری قرآن کریم به قشر محکوم جامعه آن روز را بهره‌وری از آن‌ها می‌داند. این فرهنگ چنان پربار و عقلانی است که از طرف بشر نادان امروزی پرچسب دروغین تناقض‌گویی به آن زده می‌شود، در حالی که به فرموده‌ی مولی‌علی (ع) نادانی و بی‌عقلی بشر موجب چنین برداشتی بدی شده است و گرنه قرآن کریم پیراسته از این نقص است.

موضوع نامه:

کتاب پیش نوشتار

۱. بیان موضوع تحقیق ۲
۲. ابزارهای مستشرقان در مقابله با فرهنگ قرآنی ۳
 - ۱-۲. ترجمه قرآن کریم ۳
 - ۲-۲. چاپ ترجمه های غربی قرآن کریم ۳
 - ۳-۲. تدوین معجم هایی در زمینه قرآن کریم ۴
 - ۴-۲. انجام تحقیقات علمی در موضوعات گسترده قرآنی ۴
۳. پیشینه تحقیق ۵
 - ۱-۳. رویکرد خاورشناسان به قرآن ۶
 - ۲-۳. دفاع از قرآن در برابر آرای خاورشناسان ۶
 - ۳-۳. نقد شبهات پیرامون قرآن کریم ۶
 - ۴-۳. مستشرقان و قرآن ۷
 - ۵-۳. «مجله» قرآن و مستشرقان ۷
۴. ضرورت تحقیق ۸
۵. سؤالات و فرضیات ۸
۶. ساماندهی هندسه تحقیق ۹

کتاب فصل یکم:

رویکرد مستشرقان به قرآن

- گفتار یکم. شناسه شرق شناسی ۱۳
۱. استشراق در لغت ۱۳

۲. استشراق در اصطلاح ۱۳
- ۲-۱. رشته‌ی علمی مبتنی بر واقعیات ۱۴
- ۲-۲. مقابله‌ی علمی غیرمسلمانان در برابر مسلمانان ۱۵
- گفتار دوم. ترجمه‌های قرآنی مستشرقان ۱۶
۱. ترجمه «پیتر ونریل» ۱۶
- ۱-۱. تحلیل و ارزیابی ۱۷
۲. ترجمه «آندره دوزیه» ۱۸
- ۲-۱. تحلیل و ارزیابی ۱۸
۳. ترجمه «جورج سیل» ۱۹
- ۳-۱. تحلیل و ارزیابی ۲۰
- ۳-۲. علت توجه مردم به این ترجمه ۲۱
۴. ترجمه «رودی پارت» ۲۲
- ۴-۱. تحلیل و ارزیابی ۲۲
۵. ترجمه «ماکس هنینگ» ۲۳
- ۵-۱. تحلیل و ارزیابی ۲۴
- گفتار سوم. نوشته‌های قرآن پژوهی مستشرقان ۲۴
۱. واژه یاب، از «گوستاو فلوگل» ۲۴
- ۱-۱. تحلیل و ارزیابی ۲۵
۲. مقدمه‌ای در نقد تاریخی قرآن، از «گوستاو وایل» ۲۵
- ۲-۱. تحلیل و ارزیابی ۲۵
۳. تاریخ القرآن، از «تئودور نولدکه» ۲۷
- ۳-۱. تحلیل و ارزیابی ۲۷
- ۳-۲. تقسیم آیات و سوره‌های قرآن کریم از نظر «نولدکه» ۲۸
۴. مذاهب التفسیر الاسلامی، از «گلدزیهر» ۲۹
- ۴-۱. تحلیل و ارزیابی ۳۰
۵. واژه‌های معرب، از «آرتور جفری» ۳۱
- ۵-۱. تحلیل و ارزیابی ۳۱
۶. درآمدی بر تاریخ قرآن، از «ریچارد بل» ۳۲

- ۳۲ ۶-۱. تحلیل و ارزیابی
- ۳۳ ۷. مقدمه بر ترجمه، از «رژی بلاشر»
- ۳۳ ۷-۱. ارزیابی و بررسی
- ۳۴ ۸. مقایسه میان تورات، انجیل، قرآن و علم، از «موريس بوكای»
- ۳۴ ۹. دروس قرآنی، از «یوسف دره الحداد»
- ۳۵ ۹-۱. تحلیل و ارزیابی
- ۳۶ ۹-۲. دوره های پنجگانه تاریخی آیات قرآن کریم از نگاه «دره الحداد»
- ۳۸ ۱۰. مقاله ها
- ۳۸ ۱۰-۱. پروژه تدوین دائرة المعارف قرآن کریم
- ۳۹ ۱۰-۱-۱. تحلیل و ارزیابی
- ۴۰ گفتار چهارم. اهداف و انگیزه های مستشرقان
- ۴۰ ۱. تبشیری
- ۴۱ ۱-۱. «پتر ونربل»
- ۴۱ ۱-۲. «رایموند مارتینی»
- ۴۲ ۱-۳. «رایموند لولوس»
- ۴۲ ۱-۴. روند افزایش انگیزه تبشیری در جهان غرب
- ۴۲ ۱-۵. «پننی ریکلدو»
- ۴۳ ۱-۶. «گیوم پوستل»
- ۴۳ ۱-۷. ویژگی گروه تبشیری
- ۴۴ ۲. بهره وری استعماری
- ۴۵ ۲-۱. «ادوارد هانری پالمر»
- ۴۵ ۲-۲. «ناپلئون بناپارت»
- ۴۶ ۲-۳. ویژگی استشراق استعماری
- ۴۷ ۳. انگیزه دانش افزایی (سودجویی علمی)
- ۴۷ ۳-۱. «آگوست فیشر»
- ۴۷ ۳-۲. «مار مادوک پیکتال»
- ۴۷ ۳-۳. «جان دیون پورت»
- ۴۸ ۳-۴. «موريس بوكای»

۴۸ «کینت گریگ» ۳-۵
۴۸ «توشی هیگو ایزوتسو» ۳-۶
۴۹ ویژگی این دسته ۳-۷
۴۹ نتایج فصل یکم

فصل دوم:

وحی شناسی

۵۱ گفتار یکم . مفهوم وحی
۵۱ ۱. وحی در لغت و عرف عام
۵۲ ۲. کاربرد وحی در قرآن و عرف خاص
۵۴ ۳. وحی در اصطلاح قرآن پژوهی اسلامی
۵۵ ۳-۱. نادرستی این تعریف‌ها
۵۵ ۳-۲. تعریف مورد قبول
۵۵ ۳-۳. نتایج به دست آمده از تعریف‌ها
۵۶ ۳-۴. صلاحیت تکوینی موجودات برای دریافت وحی غیر رسالی
۵۷ ۳-۵. نخستین پیامبر صاحب شریعت
۵۷ ۳-۶. گونه های وحی تشریحی و شناسه های گیرندگان آن
۵۹ ۳-۷. چگونگی عملیات وحی تشریحی
۵۹ ۴. وحی در منظر مسیحیان
۵۹ ۴-۱. تعریف وحی
۶۰ ۴-۲. نحوه دریافت پیام وحیانی
۶۰ ۴-۲-۱. دریافت لفظی
۶۱ ۴-۲-۱-۱. مؤیدات درون متنی این دیدگاه
۶۱ ۴-۲-۲. دریافت تجربی
۶۲ ۴-۲-۲-۱. تجربه وحیانی راهی همگانی برای ارتباط با منبع وجود
۶۲ ۵. نتیجه و ارزیابی
۶۲ ۵-۱. موارد اشتراکی

- ۵-۲. موارد اختلافی ۶۳
- ۵-۲-۱. اختلاف در تعریف وحی ۶۳
- ۵-۲-۲. اختلاف در خصوصیات وحی کننده ۶۳
- ۵-۲-۳. اختلاف در ویژگی های گیرنده وحی ۶۴
- ۵-۲-۴. اختلاف در نحوه انجام این ارتباط ۶۴
- ۵-۲-۵. اختلاف در خصوصی بودن وحی ۶۴
۶. علت انکار وحی قرآنی توسط مستشرقان ۶۵
- ۶-۱. علت مبنایی انکار وحی قرآنی ۶۵
- ۶-۲. علت سیاسی انکار وحی قرآنی ۶۵
- گفتار دوم. وحی ستیزی مسیحیان مستشرق ۶۶
۱. دیدگاه منکران صریح وحی قرآنی ۶۶
- ۱-۱. «پیترونریل» ۶۷
- ۱-۱-۱. پروژه ردیه نویسی ۶۷
- ۱-۱-۲. نقد و نظر ۶۸
- ۱-۲. «رایموند لولوس» ۶۸
- ۱-۲-۱. افزایش فراگیری زبان های شرقی و اهداف آن ۶۸
- ۱-۳. «رایموند مارتینی» ۶۹
- ۱-۴. «جورج سیل» ۶۹
- ۱-۴-۱. «جورج سیل» و وحنایت قرآن کریم ۷۰
- ۱-۴-۲. رعایت تقیه در تعبیر و انتخاب عنوان ۷۰
- ۱-۵. «هامفری پریدو» ۷۱
- ۱-۵-۱. ممیزات پیامبر دروغ پرداز ۷۱
- ۱-۵-۲. نادرستی ادعای «هامفری پریدو» از زبان «ویل دورانت» ۷۲
- ۱-۵-۳. اندیشه چند همسری در عهد عتیق ۷۳
- ۱-۶. «بار تلمی دو هربلوت» ۷۳
- ۱-۶-۱. اسلام دین الهی نه محمدی ۷۴
- ۱-۶-۲. مسیحیت و شایستگی آن برای چنین اتهام ۷۴
- ۱-۷. نقد کلی این دیدگاه ۷۵

- ۷۵ ۱-۷-۱. اعتذار واتیکان از رفتارهای ناشایست خود علیه اسلام
- ۷۶ ۲. دیدگاه منکران پنهانی وحی قرآنی
- ۷۶ ۲-۱. «تئودور نولدکه»
- ۷۶ ۲-۱-۱. اعتراف «نولدکه» به نبوت پیامبر اسلام (ص) و دلایل آن
- ۷۷ ۲-۱-۲. نادرستی ادعای «نولدکه»
- ۷۸ ۲-۱-۳. تناقض در گفتار «نولدکه»
- ۷۹ ۲-۲. «ریچارد بل» و «مونتگمری وات»
- ۸۳ ۲-۳. خواهر مقدس «کارن آرمسترانک»
- ۸۴ ۲-۳-۱. نقد و بررسی این دیدگاه
- ۸۴ ۲-۳-۱-۱. پیامبران، افراد برتر جامعه
- ۸۵ ۲-۳-۱-۲. پاسخ قرآن کریم به منطق مخالفان
- ۸۵ ۲-۳-۱-۳. نبوت و نیازمندی آن به بستر سازی
- ۸۵ ۲-۳-۱-۴. تأییدات الهی از بدو تولد
- ۸۶ ۲-۳-۱-۵. نادرستی عقیده آرمسترانک
- ۸۹ ۲-۴. «جان دیون پورت»
- ۸۹ ۲-۴-۱. شاخصه های مهم این دیدگاه
- ۹۰ ۲-۴-۲. دلایل نادرستی این ادعا
- ۹۲ ۲-۵. «استیون رانسیمان»
- ۹۲ ۲-۵-۱. نقد و بررسی
- ۹۴ ۲-۶. دیدگاه «پی. ام. هولت» و همفکران او
- ۹۴ ۲-۶-۱. «پی. ام. هولت»
- ۹۶ ۲-۶-۲. «پاول شفارتزینا»
- ۹۶ ۲-۶-۲-۱. نقد این دیدگاه
- ۹۷ نتایج فصل دوم

کتاب فصل سوم:

اتهامات مستشرقان به آورنده وحی

- گفتار یکم . اتهام بر خصوصیات فردی پیامبر اسلام(ص) ۱۰۰
۱. اتهام اخلاقی به پیامبر اسلام(ص) ۱۰۰
- ۱-۱. ناسزاگویی «آلیگیری دانه» در کمدی الهی ۱۰۲
- ۱-۱-۱. معروفیت «کمدی» با صفت «الهی»!! ۱۰۵
- ۱-۱-۲. نتیجه و ارزیابی نهایی ۱۰۶
- ۱-۲. ادعاهای «مارتین لوتر» در باره پیامبر اسلام(ص) ۱۰۷
- ۱-۲-۱. «لوتر» در تعارض فکر و عمل ۱۰۸
- ۱-۳. اتهام «دنيس دیدرو» ۱۱۰
- ۱-۳-۱. دوگانگی فزاینده بین دانش نظری و رفتار شخصی «دیدرو» ۱۱۱
- ۱-۳-۲. «سلمان رشدی» و احیای اتهامات ۱۱۳
- ۱-۳-۳. سخن پایانی ۱۱۶
- ۱-۳-۴. گذری در رمان «آیات شیطانی» ۱۱۴
- ۱-۳-۵. تحریف حقیقت معراج در رمان «آیات شیطانی» ۱۱۵
- ۱-۳-۶. سخن پایانی ۱۱۶
۲. اتهام به شخصیت اجتماعی و سیاسی پیامبر اسلام(ص) ۱۱۷
- ۲-۱. اتهام «کریستوفر مارلو» به پیامبر اسلام(ص) ۱۱۸
- ۲-۲. اتهام «فرانسوا ماری ولتر» ۱۲۰
- ۲-۳. اتهام «فلی منگ روس» ۱۲۳
- ۲-۳-۱. تأکیدهای «روس» بر ایده شرارت پیشگی پیامبر اسلام(ص) ۱۲۴
- ۲-۴. اتهام «پاپ بندیکت شانزدهم» ۱۲۷
- ۲-۵. سنجش شرارت پیشگی پیامبر اسلام(ص) با موازین نقلی و عقلی ۱۲۸
- گفتار دوم . اتهام به خصوصیات رسالی و ارتباط وحیانی پیامبر(ص) ۱۳۰
۱. اتهام اقتباس قرآن کریم از منابع پنداری ۱۳۰
- ۱-۱. ادعای «سرجان ماندویل» ۱۳۱
- ۱-۱-۱. پاسخ نقدی و نقضی این ادعا ۱۳۲
- ۱-۲. اتهام «کارل بروکلیمان» ۱۳۴
- ۱-۲-۱. نقد ادعاهای «بروکلمان» ۱۳۴

- ۱۳۵..... ۱-۳. اتهام «رابرت هیوم»
- ۱۳۶..... ۱-۳-۱. نادرستی ادعای «رابرت هیوم»
- ۱۳۷..... ۱-۴. اسلام ستیزی «آلوئیس اشپرنگر»
- ۱۳۷..... ۱-۴-۱. نقد ادعای «آلوئیس اشپرنگر»
- ۱۳۸..... ۱-۵. اتهام «تئودور نولدکه»
- ۱۳۹..... ۱-۵-۱. نادرستی ادعای «نولدکه»
- ۱۴۰..... ۱-۶. منابع پنداری قرآن کریم از نظر «آرتور جفری»
- ۱۴۰..... ۱-۶-۱. نادرستی ادعای او
- ۱۴۱..... ۱-۷. دیدگاه «گلدزیهر» و «جان ونز برو» در مورد منابع قرآن
- ۱۴۱..... ۱-۸. اتهام «ژاگ ژومیه» و «دی. بی. مکدونالد»
- ۱۴۲..... ۱-۸-۱. نقد ادعای «ژاگ ژومیه»
- ۱۴۲..... ۱-۸-۲. نقد ادعای «دی. بی. مکدونالد»
- ۱۴۳..... ۲. اتهام عدم عصمت پیامبر اسلام (ص) در دریافت وحی
- ۱۴۳..... ۲-۱. اتهام عدم عصمت «کارل بروکلیمان»
- ۱۴۴..... ۲-۱-۱. نادرستی ادعای «بروکلیمان»
- ۱۴۵..... ۲-۲. اتهام عدم عصمت «تئودور نولدکه»
- ۱۴۵..... ۲-۳. اتهام عدم عصمت «ریچارد بل» و «مونتگمری وات»
- ۱۴۶..... ۲-۴. «سلمان رشدی» و عدم عصمت
- ۱۴۷..... ۲-۵. بی‌پایگی افسانه‌ی غرانیق
- ۱۴۷..... نتایج فصل سوم

کف فصل چهارم:

اتهامات مستشرقان در باره‌ی متن وحی

- ۱۵۰..... گفتار یکم. اتهام تناقض در قرآن کریم
- ۱۵۰..... ۱. گلدزیهر و اتهام او علیه قرآن کریم
- ۱۵۱..... ۱-۱. نادرستی مبنای «گلدزیهر»
- ۱۵۱..... ۱-۱-۱. و حیانت قرآن کریم با مبنای «گلدزیهر»

- ۱۵۲..... ۱-۱-۲. انکار و حیانت عهد عتیق با مبنای «گلدزیهر»
- ۱۵۴..... ۱-۱-۲-۱. قرآن کریم از زبان «آرنست رنان»
- ۱۵۵..... ۱-۱-۲-۲. میل شدید غربیان به اسلام در گزارش روزنامه‌ی بلژیکی
- ۱۵۶..... ۱-۲. آیات موهم تناقض از نظر «گلدزیهر»
- ۱۵۸..... ۱-۲-۱. نادرستی ادعای برتری عهد قدیم
- ۱۶۰..... ۲. اتهام تناقض از قلم «آ.جی. ونسنگ»
- ۱۶۱..... ۲-۱. نقد ادعای «آ.جی. ونسنگ»
- ۱۶۲..... ۳. ادعای تناقض توسط «دی.بی. مکدونالد»
- ۱۶۴..... ۳-۱. نقد دیدگاه «مکدونالد»
- ۱۶۸..... ۴. اتهام تناقض در نوشته «ری. پاریه»
- ۱۷۰..... ۴-۱. نقد ادعای «پاریه» مبنی بر وجود تناقض
- ۱۷۲..... ۴-۲. نادرستی ادعای غیر منطقی بودن قرآن کریم
- ۱۷۴..... ۵. «یوسف دره الحداد» و اتهام تناقض
- ۱۷۴..... ۵-۱. آیات مورد استناد «دره الحداد»
- ۱۷۶..... ۵-۲. نقد ادعای «دره الحداد»
- ۱۷۹..... ۶. نقد کلی دیدگاه تناقض
- ۱۸۰..... ۶-۱. تناقض در کتاب مقدس
- ۱۸۰..... ۶-۱-۱. تناقض در عهد قدیم
- ۱۸۰..... ۶-۱-۱-۱. تناقض در مدت طوفان نوح
- ۱۸۰..... ۶-۱-۱-۲. تناقض در خشکیدن آب بعد از طوفان
- ۱۸۱..... ۶-۱-۲. مغایرت عهد قدیم با منطق و عقل
- ۱۸۲..... ۶-۱-۳. تناقض در انجیل متی
- ۱۸۴..... گفتار دوم. نبود مطالب جدید در قرآن کریم
- ۱۸۴..... ۱. «تئودور نولدکه» و کتمان مطالب ناب قرآن کریم
- ۱۸۵..... ۱-۱. نادرستی ادعاهای «نولدکه»
- ۱۸۵..... ۱-۱-۱. خاتمیت پیامبر اسلام (ص)
- ۱۸۶..... ۱-۱-۲. انجیل برنابا و اثبات ادعای ما
- ۱۸۸..... ۱-۱-۳. قرآن کریم و ارائه معلومات کامل تر

۱۸۸ ۱-۳-۱. عرصه‌های تفوق قرآن کریم
۱۹۳ ۲. «رابرت هیوم» و انکار داده‌های جدید قرآن کریم
۱۹۳ ۲-۱. نادرستی گفته‌های «رابرت هیوم»
۱۹۵ گفتار سوم. اتهام غیر منطقی بودن قرآن کریم
۱۹۵ ۱. اتهام غیر منطقی بودن، از زبان «پاریه» و «ولتر»
۱۹۶ ۱-۱. نادرستی ادعای منطقی نبودن قرآن کریم
۱۹۸ گفتار چهارم. علل اتهام تراشی علیه متن قرآن کریم
۱۹۹ ۱. علت سیاسی
۱۹۹ ۲. علت توجیهی
۲۰۰ ۳. علت اصلاحی
۲۰۱ نتایج فصل چهارم

ک جمع‌بندی پایانی

۲۰۳ ۱. استشراق قرآنی و اثرپذیری آن از تحولات محیطی
۲۰۴ ۲. اندیشه انحصار نبوت، پوششی بر وحی ستیزی مسیحیان
۲۰۶ ۳. القائات ناشایست کلیسا زمینه ساز منفی بافی علیه پیامبر(ص)
۲۰۸ ۴. مقابله فرهنگی و پیوند آن با تهمت تراشی علیه قرآن
۲۱۰ فهرست منابع
۲۱۰ ۱. منابع مورد استناد در متن
۲۱۰ ۱-۱. کتاب‌ها
۲۱۶ ۱-۲. نشریات
۲۱۶ ۲. منابع مورد استناد در پاورقی

پیش نوشتار

مقدمه

جدال شرق و غرب با قدمت طولانی ۲۶۰۰ ساله‌اش، بیانگر کشمکش جدی و دامنه‌دار است که به تناسب زمان و اقتضائات هر عصر، ماهیت آن تغییر نموده و عرصه‌های گوناگون علوم بشری را در حوزه‌های دین‌پژوهی و غیر از آن، پوشش می‌دهد. در سال ۶۰۰ قبل از میلاد برای نخستین بار شاه ایران به سرزمین‌های تحت حاکمیت امپراتور غرب (یونان) حمله برده و موفقیت‌های نظامی به دست آورد.

آن‌گاه مورخ شهیر یونان، در واقع اولین شرق‌شناس به معنای عام آن، «هیرو دوتس» به منظور کشف اطلاعات در زمینه‌های: آداب، تجارت، صادرات و واردات کشورهای مشرق زمین: مصر، شام، عراق و جزایر عربی به مطالعه و تحقیق پرداخته و زمینه را برای هجوم اسکندر کبیر، به این سرزمین‌ها فراهم ساخت.

به دنبال همین مطالعات بود که کشورگشای جوان یونان، اسکندر مقدونی، اقدام به بازپس‌گیری مستعمرات از دست‌رفته‌ی یونان نموده و در یک حرکت نظامی تا پشت دروازه‌های چین، در شرق دور به پیشروی خود ادامه داد. گرچه این حرکت ماهیت ژئوپولوتیکی داشت و به منظور توسعه‌ی قلمرو حاکمیت یونان در مشرق زمین انجام گرفت، اما بدون شک این پیروزی بستگی تنگاتنگی با مطالعات شرق‌شناس عصر، «هیرو دوتس» از بلوک شرق آن روز داشت. در واقع چراغ راه برای حملات نظامی اسکندر، توسط این دانشمند شرق‌شناس یونانی روشن شد.

بنابراین شرق‌شناسی قریب به ۲۶۰۰ سال سابقه دارد؛ ولی بعد از ظهور اسلام ماهیت اقلیمی آن عوض شده و ماهیت دینی به خود گرفته است.

از این تاریخ به بعد شرق‌شناسی، وسیله‌ی تقابل یک آیین علیه آیین دیگر محسوب می‌شود، گویا روایت صادقی است که مواجهه دین راستین در برابر دین دروغین، کتاب وحیانی الهی در برابر کتاب جعلی را تداعی می‌کند.

۱. بیان موضوع تحقیق

در دوره طولانی استشراف دینی، مستشرقان برای کنترل و مهار نمودن ارزش‌های فرهنگی قرآن

کریم راه‌های متنوع و بسیاری را طی کرده‌اند که از همه مهم‌تر مقابله و رویاروی فرهنگی آن‌ها علیه قرآن کریم، کتاب مقدس مسلمانان سابقه‌ی دراز داشته و با موفقیت نیز همراه بوده است. در این جهت از ابزارها و ترفندهایی علمی-فرهنگی استفاده نموده‌اند که مسلماً بر اندیشه اسلامی تأثیرات عمیقی (مثبت و منفی) بر جای نهاده‌اند.

۲. ابزارهای مستشرقان در مقابله با فرهنگ قرآنی

کارهای علمی غربیان از قبیل: ترجمه قرآن کریم، چاپ ترجمه‌های غربی، تدوین معجم‌های قرآنی و نوشتن کتاب‌های تحقیقی-علمی در موضوعات گوناگون قرآن کریم ابزارهای این مقابله به حساب می‌آیند که با هم مرور خواهیم نمود:

۲-۱. ترجمه قرآن کریم

نخستین گامی که مستشرقان در جهت مقابله با فرهنگ مکتوب اسلامی برداشت، ترجمه‌ی قرآن کریم به زبان رایج غربی (لاتینی) بود که در اواسط قرن دوازدهم میلادی (۱۱۴۳) منتشر شد. مترجم هدفش را از ترجمه قرآن کریم، مقابله با فرهنگ ماندگار قرآن کریم معرفی کرده، چنین می‌نویسد:

«گرچه ممکن است از این طریق نتوانیم مسلمانان را به دین مسیحیت برگردانیم، حداقل علمای مسیحیت می‌توانند با کشف و تبیین نقاط ضعف قرآن، ایمان پیروان مسیحیت را در برابر تبلیغ و دعوت اسلام واکسینه کنند تا جاذبه‌های ناچیز قرآن عقیده‌ی آنان را تغییر ندهد»^۱.

۲-۲. چاپ ترجمه‌های غربی قرآن کریم

دومین وسیله‌ای که مستشرقان به منظور تضعیف فرهنگ قرآن کریم به کار بردند، چاپ و انتشار ترجمه‌هایی بود که عمدتاً دور از واقعیت آموزه‌های قرآن کریم را به تصویر کشیده و احیاناً با ردیه‌های خود مترجمین نیز همراه بودند. «بیبلیاندر» مستشرق سوئیسی، اولین کسی است که ترجمه لاتینی قرن دوازدهم را به همراه چند رساله‌ی دیگر که همگی حاوی نقدی بر قرآن کریم و عملکرد پیامبر اسلام (ص) بودند، در شهر بازل در نیمه‌ی اول قرن شانزدهم (۱۵۴۳م) منتشر کرد.

علی‌رغم این که در اوایل نیمه دوم قرن هفدهم ترجمه‌ی قرآن کریم و چاپ آن توسط «پاپ الکساندر» ممنوع اعلام شده بود، «ابراهیم هنکلمان هامبورگی» و «لودویکو ماراتشی» رسماً این ممنوعیت را زیر پا نهاده ترجمه‌ی قرآن کریم را منتشر کردند. این اقدام شدیداً اعتراض هم‌کیشان

۱. ساسی سالم الحاج، نقد الخطاب الاستشراقی، بیروت، دار المدار الاسلامی، ۲۰۰۲، چاپ یکم، ج یکم، ص ۴۴.

مسیحی‌شان را به دنبال داشت. به همین خاطر این دو، در دفاعیه‌شان عنوان نمودند که نشر ترجمه قرآن کریم به معنی گسترش اسلام نیست؛ بلکه هدف اصلی معرفی نقاط ضعف قرآن کریم و حرکت دفاعی کاتولیک علیه اسلام است.^۱

۲-۳. تدوین معجم‌هایی در زمینه قرآن کریم

مستشرقان خلأ فرهنگی مسلمانان و نیاز شدید آن‌ها را به خوبی درک نموده به تدوین معجم‌هایی قرآنی در زمینه‌های: الفاظ و موضوعات دست زدند. «گوستاو فلوگل» آلمانی، به تألیف نخستین معجم لفظی قرآن کریم پرداخت. در واقع او اولین محقق است که از میان محققان قرآن‌شناس غربی و حتی اسلامی، در این موضوع خاص قلم زده است؛ اینک نیز به اعتقاد متخصصان این فن بهترین و جامع‌ترین واژه‌یاب قرآن کریم همین کتاب است.^۲

«ژول لایبوم» فرانسوی، اولین کسی است که کتابش در زمینه موضوعات گوناگون: تاریخ، ادیان، کتاب‌های آسمانی، عقاید، علوم و فنون، پیامبر اسلام (ص)، جهان آخرت و موضوعات دیگر منتشر شده است. در واقع او نخستین گام را در عرصه‌ی دسته‌بندی موضوعی آیات قرآن کریم برداشته و کتابش را که امروز با نام «تفصیل آیات القرآن الکریم» در بازار علم خریدار دارد، در ۱۸ موضوع جامع و چندین زیرمجموعه تنظیم کرده است.

گرچه این گروه مستقیماً با فرهنگ اسلامی به مقابله برنخواستند و علناً داشتن چنین انگیزه را تأیید نکرده‌اند؛ اما بدون شک جامعه اسلامی را عموماً مدیون کارهای خود ساخته‌اند و از این طریق، استیلای فرهنگی آن‌ها بر جامعه مسلمانان مسلم گردیده است؛ چنان که امروز با وجود این همه محقق زبده‌ی اسلامی، به اعتقاد این محققان کارهای این دو نویسنده‌ی غربی هنوز بی‌رقیب مانده‌اند. «محمد فؤاد عبدالباقی» مترجم هر دو کتاب به زبان عربی می‌نویسد:

«بهترین و جامع‌ترین کتاب در فن معجم آیات قرآن که هیچ رقیبی ندارد، کتاب «نجوم الفرقان» گوستاو فلوگل آلمانی است».^۳

۲-۴. انجام تحقیقات علمی در موضوعات گسترده قرآنی

مستشرقان علاوه بر به کارگیری ابزارهای گفته شده، از طریق تحقیق و نوشتن هزاران جلد کتاب و

۱. ر. ک: یوهان فوک، تاریخ حرکت الاستشراق، عمر لطفی العالم، بیروت، دار المدار الاسلامیة، ۲۰۰۱م، چاپ دوم، ص ۹۷.

۲. ر. ک: محمد فؤاد عبدالباقی، المعجم المفهرس لالفاظ القرآن الکریم، قاهره، دار الحدیث، ۱۴۰۸، چاپ دوم، مقدمه کتاب.

۳. همان، کلمة واضع المعجم.